

NOVINE SLOVENSKE KRAJINE

„Visoko čislam učejaka, ki nam preganja temo zmot, a bolj še cenim poščenjaka, ki ve in hodi pravo pot.“
(Gregorčič)

Letna naročnina:
na posamezni naslov 30 Din, na skupni 24 Din, za inozemstvo 72 Din, z Marlijnim L. 100 Din, za Ameriko 3 dolare

Štey. položnice 11-806

Uredništvo v Lendavi
Uprava v Črensovcih

Izhajajo vsak četrtek za sledečo nedeljo

Uredba od krūšne mele

Sad vsake moderne bojne je težkoča v prehrani vojaštva pa prebivalstva. V zadnji svetovni bojni so zmagale države, štere so mele zadnji falaček krūha. Kak se vidi, prehrana tūdi v zdajšnji bojni dela nešternim državam resne skrbi. Težava prehrane pa je zajela ne samo vojskujoče se države, nego tūdi njihove sosede. Vzrok teh težkoč je, da v prehrani menkajo tisti pridelki, štere bi pridelali vojaki, ki stojijo pod orožjom. Poleg toga so tūdi meje vojskujočih se držav zaprte, da se blago i pridelki nemrejo tak zamenjavati. Tak se zgodi, da je v ednom kraji preveč pridelkov, na drugom kraji pa premalo.

Prehranjevalna težkoča je zdajšnji bojni tūdi zajela našo državo. Ne čudo! Stisnjeni smo k dvema največšima vojskujočima se državam. Če potrebujeta hrano, moramo dati najprle mi. Poleg toga pa so bili letošnji strmeni pridelki menši kak inda. Težkoče pa nastajajo tūdi zato, ar nešterni ljudje razširjavlejo vznemirlive glase, lūstvo postane nemirno, začne kupivati v strahi, da se sledkar živila ali blago ne dobi. Pri nas se je, hvala Bogi, vsikdar ešče skazalo, da mamoz lastno potrebo zadosta, če si bomo živila spametno raztalali.

Oblast, ki je dužna skrbeti, da hrane lūstvi ne zmenka, je tūdi posegnola vmes i odredila, da se iz ednega metra pšenice sme semleti največ 10 kg bele mele, ostanek pa v enotno krūšno melo. Nastane pitanje, kakši sad bo ta uredba rodila za nas? Moramo priznati, da se je znova pokazalo, ka se pri nas dostakrat pokaže, da so uredbe za neštene kraje v državi dobre, za druge kraje pa so škodlive. Isto je tūdi z uredbov od enotne krūšne mele.

Očividno je imela oblast pred sebov lastnike poljskih pridelkov v Slavoniji in v Vojvodini, kde lūstvo žita ne pozna, nego samo pšenico pa kukarico. Tam pečejo krūh samo iz srednje pšenične mele. Za tisti kraj je potrebno, da se omeji mletje bele mele i tak dobi več krūšne mele, ar je krūh itak glavna hrana vojske i civilnoga prebivalstva. S tem je nevarnost pomenjanja prehrane v velikoj meri odстранjena. Vse inačišo posledico pa ma uredba pri nas.

Mi v Slovenskoj Krajini in na sosednom Štajerskom ne poznamo dosti pšeničnega krūha, nego za krūh melemo žito. Či bomo smeli pšenico mleti na isti način kak v drugih krajaj države, bomo meli v primeri s krūšnov premalo bele pšenične mele. Kda bo pelao slavonski kmet v mlin 3 metre pšenice, bo naš kmet pelao 1 meter pšenice i 2 žita. Tak dobi kmet tam dol 30 kil bele mele i okoli 180 krūšne, naš kmet pa 10 kil bele mele i 210 kil krūšne. Tūdi za kmetško gospodinjstvo je to premalo. Da se toj neednakosti odpomore i krivica popravi, sta bivši g. poslanec dr. Klar in g. banski svetnik Klekl vložila pri pristojnoj oblasti predlog, da se naj uredba spremeni tak, ka vsaki, ki mele za krūh tūdi žito, dobi za vsaki semleti meter pšenice i žita po 10 kil bele mele. Z zavūpanjom čakamo, da oblast prošnjji ugodi i krivico popravi.

Tuji vladarji so čestitali kralju Petru II.

Ob rojstnem dnevu našega kralja Petra II. so poslali brzobjavne čestitke naslednji inozemski vladarji: bolgarski kralj Boris, vodja franc. države maršal Petain, vodja Nemčije Hitler, angleški kralj Jurij VI., preds. turške republike Ismet Inenni, grški kralj Jurij II., madžarski regent admiral Horthy, preds. združenih držav Roosevelt in italijanski kralj in cesar Viktor Emanuel III.

Naš mladi kralj Peter II. je odkril spomenik svojemu očetu, viteškemu kralju Aleksandru I.

Pretekli petek, 6. sept. je bila Ljubljana središče nepozabnih prizorov. Tega dne so se namreč zbrali v srcu Slovenije člani kraljevskega doma, naš narodni voditelj, predstavniki cerkvenih, upravnih in vojaških oblasti, kulturne organizacije in ogromne množice slovenskega naroda. Zbrale so se zato, da proslavijo kraljev rojstni dan in odkrijejo spomenik njegovemu blagopokojnemu očetu.

Ljubljana - razgibano mravljišče

Noč pred praznikom je bila lepa in zvezdnata ter je obetala lepo vreme. Kljub temu, da se je v zgodnjih jutranjih urah po vsem mestu razpredla znana ljubljanska megla in se vtihotapila v vse ulice, ni ovirala priprav za slovesnost. Na stotine rok je bilo zaposlenih pri pripravah. Ponoči je z ljubljanskega gradu reflektor osvetljeval vse zgodovinske znamenitosti, zlasti spomenik kralja Aleksandra I., ki je še bil zakrit s trobojnico. Ob zidovih ljubljanskega gradu pa se je vil napis: Čuvajte Jugoslavijo! Na vse zgodaj so topovski strelci oznanjali jutranji pozdrav, godbe budile ljudi, vlak za vlakom je prihajal in izsipaval ljudi. Saj so redki dnevi, ko naši ljudje zapustijo polja in domove, odložijo orodje in delovno obleko. Tak praznik mora biti res velik, kajti naš kmet nima časa za pohajkovanje. Tak velik dan je bil pretekli petek.

Vse množice, ki so se zgrnile v Ljubljano, so bile po večini delovni ljudje, ki so prišli skoraj iz vseh krajev od severne in vzhodne meje. Ni bilo postaje od Gorenjske do Dolenjske, od Štajerske do Slovenske Krajine, kjer ne bi že itak prenapolnjeni vlaki obstali in pobirali vedno več udeležencev. Ves ljubljanski kolodvor je zajel nemirni utrip. Mnogi, mnogi izmed teh kmetjskih ljudi, ki so prišli s cekri in culami v rokah, so morda prvič in zadnjič v življenju gledali kraje, ki so hiteli mimo njih. Po ljubljanskih ulicah so ti ta dan udarjala

na uho najrazličnejša slovenska narečja. Saj so bili v vsej tej pisani in pestri množici zastopani vsi stanovi iz obrobni pokrajini.

Tudi Ljubljana sama se je zavedla pomembnosti teh dni. Odelá se je v morje zastav, da s tem izpriča in dá povdarek veliki slovesnosti. V vsakem izložbenem oknu so bile majhne zastave in zelenje s sliko Njegovega Veličanstva kralja v krasnih okvirjih. Po Miklošičevi, Tyrševi, Kolodvorski in drugih ulicah je valovala množica ljudi proti Kongresnemu trgu. Računajo, da jih je bilo nad 70.000. Tu si videl fánovske in deklishe kroje, narodne noše, gasilce, ki so se jim na prsih svetila mnoga odlikovanja. In tako so se v Ljubljano zgrinjali ljudje, ki jih morda malokdaj vidimo na ljubljanskih ulicah. Mnogim čas namreč ne dopušča. Prišli pa so vsi s toplo ljubeznijo v srcu do mrtvega in živega kralja.

Slovesnosti se začnejo - Navdušen sprejem mladega kralja

Že v zgodnjih jutranjih urah so ljudje napolnili ljubljanske cerkve, zlasti stolno in frančiškansko cerkev. Bil je namreč prvi petek, vrh tega pa zeren kmetjski človek ne more mimo cerkve, da ne bi stopil v njo.

V stolnici je opravil predpisano cerkveno slovesnost škof dr. Gregorij Rožman v prisotnosti kanonikov in duhovščine ter zastopnikov najvišjih vojaških in civilnih oblasti ter kulturnih organizacij. Svečanosti v pravoslavni cerkvi se je pa udeležil Nj. Veličanstvo kralj Peter II. s svojim stricem knezom namestnikom Pavlom. Vlado je zastopal prosvetni minister dr. Korosec. Ob 11. uri so bile slovesnosti končane in kraljevi avtomobili z modrim trakom in kraljevim grbom so krenili proti Kongresnemu trgu. Lep je bil pogled na ves trg, kjer je bila zbrana velikanska množica zastopnikov cele Slovenije in mladine. Ves trg se je kopal v blišču jesenskega

sonca in jesenskih barv, med katere so se mešale barve krójev naših fantov in deklet.

Na severni strani med zelenjem je stal spomenik, odet v narodne zastave. Iz stranskih ulic je val za valom ljudi silil na trg, tako da je policija imela precej dela, da je držala red. Da je bila tudi ta množica obveščena o poteku slavnosti na trgu, so po ulicah zvočniki raznašali ves spored. Visoki stebri okrog spomenika z zastavami in zelenjem je dajalo izredni okras ogromnemu spomeniku, ki je visok skoraj 11 m. Podstavek je iz granitnega kamna in je visok 4 m. Spomenik sam je vlit iz broná in je visok 6.8 m. Ta spomenik predstavlja kralja ná konju kot vojaka-borca na zmagoslavnem pohodu in je krasno delo umetnika Lojzeta Dolinarja, Ljubljancana, ki pa živi v Beogradu. Obenem pa je to tudi največji likovni spomenik na Balkanu.

Nepopisno navdušenje je zajelo množico, ko se je v odprtem avtomobilu pripeljal mladi kralj na trg. Najprej ga je pozdravil ban dr. Natlačen, nato predsednik spomeniškega odbora dr. Pipenbacher, nato pa še ostale člane kraljevskega doma. Kralj je bil oblečen v novo modro uniformo letalskega podporočnika, knez namestnik pa v uniformo divizijskega generala, kneževič Aleksander pa v uniformo konjeniškega podnerdnika. Za njimi je prišla kneginja Olga s princem Nikolajem. Nato so zadonele čez trg fanfare v pozdrav. Množica je vzklikala brez konca in kraja, zlasti glasovi mladine so se prebijali skozi vse to vzklikanje. V tem trenutku je pod jesenskim nebom zabrnelo pet bombnikov v obliki klina. Spuščali so se vedno nižje in nosili mrtvemu in živemu kralju pozdrav.

Spomenik odkrivajo

Predsednik spomeniškega odbora je nato spregovoril besede o pokojnem kralju Aleksandru, o njegovih borbah, naporih in zmagah, ki so ustvarile današnje zedinjeno Jugoslavijo. Nato je mladi kralj na njegovo prošnjo stopil k spomeniku, pogledal njegovo ogromno veličino in potegnil za vrstico. Zastave so se razmajale in spomenik je bil odkrit. Zdonela je državna himna, vojaki so oddali častni strel, od grada pa so odjeknili topovski strelji. Za tem je mladi kralj položil velik izredno lep venec v imenu kraljevskega doma pred spomenik. Nato je, kakor tudi vsi navzoči obstal eno minuto v grobni tišini. Bil je to ganljivi trenutek, kó je mladoletni kralj v siju jesenskega sonca, v prelesti jesenskih barv, prelivajočih se z barvami krójev in narodnih noš stal pred mogočnim likom svojega blagopokojnega viteškega očeta-kralja...

Za njim je položil istotako lep venec, knez namestnik Pavle in druge organizacije in društva. Ogromno venec je obdajalo z obeh strani spomenik, ki so viseli na stebrih. Nato so združene godbe zaigrale državno himno. Predsednik spomeniškega odbora je zaprosil ljubljanskega župana dr. Adlešiča, da je prevzel spomenik v svoje varstvo. In ta je v pomembnem govoru to tudi storil, ko je povdaril, da si bo mestna občina prizadevala, da bo tudi okolje spomenika zgrajeno primerno veličini spomenka in da bo spomin na pokojnega kralja živel v nepozabnem spominu v srcih vseh Slovencev. S tem so bile slovesnosti končane.

(Nadaljevanje na 2 strani.)

Širitelski sestanek oktobra 6. pri sv. Sebeščani

Širitelje i širitelice naših listov! Naznanjamo vam, da se letošnji širitelski sestanek vrši pry nedelo oktobra, dneva 6. oktobra pri sv. Sebeščani na povabilo g. župnika Bejek Janoša.

Sv. Sebeščan se je zvolo za letošnji sestanek i ravno mesec oktober zavolo toga, ar so pred tresetimi leti te mesec šli zavolo težkoga betega v pokoj takratni sebeščanski plebanoš, Klekl Jožef, ustanoviteo naših listov. V spomin tresetletnice, pune božjih dobrot za naše liste i potom njih za naš narod, se vrši v rožnovenskom meseci širitelski sestanek pri sv. Sebeščani.

Sestanek bo samo v nedelo, zato naj v soboto nišče ne hodi k Sebeščani, nego v nedelo. Z prvim vlakom, šteri vozi frtao na pet z Sobote, naj se pripelajo širitelje iz Ravenskoga i Dolinskoga. Popoldnevi ob trifrtale na šest ide vlak nazaj i je vsaki pred nočjov lejko doma. Širitelje iz Goričkoga pa z biciklini ali peški privedite k sv. Sebeščani. Ob sedmih morete biti vsi tam, ar te bo za vas sveta meša i navuk pa skupno

sveto prečiščavanje, štero darujete za razširjanje našega kat. tiska. Na vlaki, ki do se vozili, plačajo samo polovico voznine, zato naj prosijo nedelske karte. Voznino si naj odračunajo od naročnine.

Pazite zdaj širitelje! Kak te vrstice prečtete, včasi javite v Črensovce na upravo Novin ali na ime g. Klekl Jožefa, na dopisnici, štero si od naročnine odračunajte, ka pridete k sv. Sebeščani. Javite tūdi, keliko širitelov pride z vami, če mate pomočnike pri širjenji. To je potrebno zato, ka se more pripraviti hrana za vas v kraji, gde so hiže razstepene, gde ne mogoče hitro priti do sosedá i potrebno prnesti kak na Ravenskom i Dolinskem. Do 20. septembra najkesnej moremo do rok dobiti prijave. Ki se ne javijo z dopisnicov, ali tisti, ki so bližnji k Črensovcam, z rečjov, se nedo jemali v račun.

Spored sestanka se bo v prišestnoj številki obširnej objavo.

Uprava Novin i M. Lista v Črensovcih.

Nedela

po Risalaj osemnajseta

Vu onom vremeni: Stopivši Jezuš vu ladjico, prejk se je pelao, i prišao je vu svoj varaš. I ovo prinesli so k njemu z žlakom vdarjenoga na posteli ležečega. I videvši Jezuš vero njihov, pravo je z žlakom vdarjenomi: Vūpaj se sinek; odpūščaj se tebi tvoji grehi. I ovo niki s pisačov pravili so vu sebi: ete blazni. I gda bi vido Jezuš mišljenja njihova, velo je: zakaj mislite hūdo vu vaši srcaj? Ka je leži povedati: odpūščaj se tebi grehi tvoji; ali pa praviti: stani gori i hodi? Naj pa znate, ka Sin človeči ma oblast na zemli odpūščaj grehe, teda je velo z žlakom vdarjenomi: stani gori, vzemi postelo tvojo ino idi vu hižo tvojo. I gori je stano, i odišao je vu hižo svojo. Videvši pa lūstvo zbojalo se je i dičilo je Boga, ki je takšo oblast dao lūdem. (Mat. 9, 1—8.)

*

Bog je pravičen, zato kaznūje vsako krivdo, vsaki greh — ali že na tom sveti, ali pa v večnosti. To resnico je potrdio sam Zveličar v denešnjem evangeliji. Tūdi bolezen mrtvoudnoga je bila posledica i kazen njegovih grehov. Vsevedni Zveličar je dobro znao, kje je vzrok njegove bolezni, namreč v grehah, zato je šteo najprle ozdraviti njegovo dūšo i potem tūdi telo. Ozdravo je dūšo, rekoč: „Zavūpaj moj sin, tvoji grehi so ti odpūšćeni!“ I gda je bio odstranjen vzrok bolezni, preminola je tūdi posledica.

Iz toga vidimo, da so bolezni, žalosti, preganjanja i zaničavanja večkrat kazni za vćinjene grehe, na štere smo mi znabiti že davno pozabili, Bog jih je pa ne pozabo. I prav je tak, da jih je ne pozabo, ar joj nam, če jih tū na zemli nikak ne bi kaznūvao, nego samo v strašnoj večnosti.

Spominjamo se večkrat v molitvi sv. Avguština, ki je etak proso Boga: „Tū, o Gospod, žgi, kaznūj i peči, samo, da mi v večnosti prizanesesh!“

Zamislimo se, da tūdi mi ležimo betežni i naša dūša je smrtno betežna. Zakaj? Zato, ar mamogrešna nagnjenja, ar nas vežejo i terejo strasti, zato, ar smo škodo napravili bližnjem na dobrom imeni, ar smo živeli i znabiti ešće živemo v svaji, zato ar smo bili trdosrćni do bližnjega, zanemarjali smo dužnosti svojega stana, zato, ar smo premalo pazili, ka dela družina. To nam bo pogloblo spoznanje.

(Nadaljevanje s 1. strani)

Nato se je mladi kralj z ostalim kraljevskim domom počasi odpeljaj s trga in vsa množica, zlasti mladina, ga je viharno pozdravljala.

Ne bi bila ta veličastna proslava zajeta v celoti, če še ne bi omenili naših slovenskih fantov in dekliških krožkov, ki so temu slavju po svojem številu in discipliniranosti dali največji poudarek. Veselje je bilo gledati strumne in urejene vrste naših fantov, ko so korakali po ljubljanskih ulicah na Kongresni trg. Četudi so morda dan poprej opravljali težka dela na poljih in napravili dolgo pot ponoči, se jim to ni poznalo ne na obrazih, ne na njihovih korakih. Mnogo jih je prišlo tudi iz naše Slov. Krajine. Vsepovsod, kod je odmeval njihov korak, jih je spremljalo tiho občudovanje.

In dekleta v krojih! Ni bilo nič težkega na njih, lahka je bila njihova hoja in gibčen njihov korak. Mladostni smehljaj jim je seval z obraza v zavesti, da s svojim poštenim in čistim življenjem morda največ doprinesejo k ohranitvi in trdnosti domovine. 1530 fantov, 690 deklet v krojih, pred njimi 50 zastav, za njimi 12 zastav Prosvetne zveze in 280 narodnih noš Prosvetne zveze ter še 30 krojev Akademike dijaške zveze, to je bila katoliška mladina, ki je dala viden pečat svojemu delu in preusmeritvi slovenske mladine nasproti oni „viteški“ organizaciji, ki je dosegla komaj tretjino.

Popoldne so kajpada udeleženci izkoristili četrtinsko vožnjo tudi za to, da so obiskali velesjem. Ljudi se je ta popoldan kar trlo po velesjemskih prostorih. Saj je pa naš kmetski človek marsikaj videl ob teh razstavnih prostorih. Z zadovoljstvom in novimi doživetji so se vraćali s ponoćnimi vlaki domov na vse strani.

Papež o enakopravnosti vseh narodov

4. *Narodi in narodne manjšine.* Kot nadaljnjo postavlja papež željo po upoštevanju „resničnih potreb in upravičenih zahtev narodov“ in prav tako tudi „narodnih manjšin“. Papež priporoča, naj se njihove zahteve dobro upoštevajo tudi takrat, če ni za to striktno pravne podlage. Tako naj se obnovi medsebojno zaupanje—in odstrani povsod za uporabo sile, za novo vojno!

5. *Duh Kristusov v mednarodnih odnosih.* Toda tudi najidealnejše mirovne pogodbe in najbolj dovršena ureditev mednarodnega življenja ne morejo človeštvu zagotoviti trajnega miru, če ne bo vsega preveval duh krščanske pravičnosti in ljubezni. On bo šele vtil „mrtvim črkam“ mirovni in drugih mednarodnih pogodb življenjsko sposobnost in jim zagotovil potrebno avtoriteto. Je to zavest odgovornosti, ki se zaveda, da so nad človeškimi postavami višje in neizpre-

menljive božje zapovedi in božje pravne norme. Pri tem se obraća papežev poziv na odgovorne državnike in na narode same.

Odveč bi bilo poudarjati, kako važen in dragocen prispevek k prizadevanjem za svetovni mir pomeni božični nagovor Pija XII. Svetovni mir, predpogoj zunanje sreće, je osrednja misel sedanjega svetega očeta. Z vso ljubeznijo odkriva vzroke zla in utira pot bodoćemu miru, ki naj bi bil pravičen in trajen. Ganljivo kliče in vabi nas vse v Betlehem k novorojenemu Knezu miru. Vabi nas vse, da združimo z njegovo molitvijo svoje žrtve in molitve.

Katolićani, bodimo hvaležni neskonćni Pravičnosti, da je v tem usodnem zgodovinskem prelomu postavila na Petrov prestol takega glasnika miru in sprave!

Božični nagovor Pija XII.

(Konec)

Politićne vesti

Najhujši napad na London. V noći med 6. in 7. septembrom so nemška letala v velikem številu (400) napadla v valih London. Zlasti v okraju Temze je bilo vrženih okoli 1 milijon kg bomb (to je 100 vagonov). Škoda v pristaniščih je velika. Ubitih je bilo 400 oseb in okrog 1500 ranjenih. Na obeh straneh je bilo veliko letalskih izgub. Razen tega so nemški

bombniki napadli še luke Liverpoole, Manchester, Birmingham, Bristol, Portsmouth in druge. Pravijo, da je to noć napadalo do 3000 nemških letal, med njimi 400 bombnikov. S tem ugotavljajo, da se je začel velik napad na Anglijo, Nemci pa trde, da je to samo odgovor na noćne napade, ki so jih Angleži začeli na nemška mesta. — Ta letalski napad je trajaj 10 ur.

Nj. Vel. kralj Peter II., knez-namestnik Pavle, princ Nikola, princ Aleksander ter Nj. kr. Vis. kneginja Olga pred spomenikom, medtem ko godba igra državno himno.

Vika Razlagova

MARIJIN KLIC

Resnićna dogodba

Poslovila se je od nje in odhitela v mesto.

„To dekle pa ima pravi poklic za redovnico. Kako milo prosi, najjo sprejmemo,“ si je v mislih dejala sestra prednica.

„Sicer pa bom videla, ko mi bo prinesla zdravniško izprićevalo. Dekle je pred meseci bolehalo na pljućih, in morda še ni čisto zdravo. Če bo vse v redu, jo bom kar obdržala.“

Med tem je že milica najela auto in se odpeljala k dr. Dolencu ter ga prosila, naj jo temeljito preišće in dá o tem zdravniško izprićevalo.

Doktor Dolenc je bil že prileten in izkušen zdravnik. Mnogim bolnikom je že pomagal do zdravja.

„Ne bojte se, gospodićna, Vaša pljuća so zdrava! Rana, ki se je pokazala na njih pred meseci, je popolnoma zaceljena.“

Vsa vesela se mu je Milica zahvalila. S tresoćo roko je sprejela zdravniško izprićevalo. Iz njenega zardelega obraza in nasmejanih oći je sestra prednica takoj razbrala, da je Milica srećno opravila pri zdravniku.

„No, Milica, kako je? Vse v redu?“ Milica ji je pomolila sprićevalo. „Prosim, ćastita prednica, izvolite!“

„Vse v redu, otrok moj. Poskusili bomo; kar tukaj boste ostali, kaj ne?“

„Srćno rada, če mi le dovolite“. Milica je rahlo sklonila glavo pred ćastito sestrom prednico in ji z vso vdañostjo poljubila roko.

Milica je klećala v lepi samostanski kapeli pred Marijino podobo. Polglasno je molila. Besede njene iskrene molitve so odmevale od tihih sten. Zahvaljevala se je Brezmadežni za vse dobrote, ki jih je prejela od Nje.

Srećna je bila, tako neizmerno srećna!

Že nekaj tednov je bivala pri šolskih sestrah, pripravljala se je na svoj bodoći poklic. Ćastite sestre so jo hotele dodobra preizkusiti v njeni moćni volji in kremenitem znaćaju. A ona je voljno prenesla vse in toćno in redno izvršila vsako odkazano ji delo.

Med tem je Milica poslala obširno pismo svoji materi in jo prosila odpūšćanja. Tudi za Katico je priložila v materino pismo listek z nekaj besed. Obema je sporoćala o svoji sreći, ki jo je našla v samostanu, o sreći, ki ji zunanji svet ne bi mogel nikdar dati.

Tako v molitev zatopljeno jo je našla sestra Miroslava. Tiho, neslišno je stopila do nje ter ji dejala:

„Milica, takoj morate k ćastiti prednici. Neko priporoćeno pismo je prišlo za Vas, pa morate podpisati!“ Milica je takoj odšla iz kapele.

V zvezi z bombardiranjem so nastali velki požari, ki jih je bilo videti po 10 km daleć. Kljub temu, pravijo Angleži, da je ta napad napravil veliko škodo, ko je bilo razrušenih veliko tovarn in stavb, imajo še zelo veliko skladišće hrane nedotaknjenih.

Napad na Nemćijo. Angleška letala so napadla istočasno številna nemška mesta, zlasti so vrgla več sto zažiganih bomb na gozd Schwarzwald, ki že gori več dni, ker so tamkaj skrta vojaška skladišća.

Najvećji vojni stroški v zgodovini človeštva. Ameriška vlada je naroćila gradnjo vojnih ladij, raznih pomorskih oporišč in veliko številu vodnih letal za 4 milijarde 706 milijonov dolarjev (284 milijard din).

Pretekli teden je imel govor predsednik angleške vlade Churchill in povdaril, da se upa Anglija vzdržati še hujše napade in da bo kmalu postala tako moćna, da bo onesposobila nemška bojna letala. — Istotako je imel govor voditelj Nemćije Hitler, ki je napovedal najrsrditejše napade nemških letal na Anglijo podnevi in ponoći, dokler Anglija ne podleže nemški sili.

Italjanska armada prodiraiz južne Abesinije v Angleško Kenijo, kjer so že prišli 100 km globoko.

Odstop romunskega kralja Karola. Kakor vemo, so se med Romunijo in Madžarsko spremenile meje v korist Madžarske. To je izzvalo veliko odpora pri ljudstvu, saj so kmetje (50.000) prisegli, da ne bodo odstopili niti pedi zemlje. Zlasti Železna

garda je imela tukaj veliko moć. Kralj je poklical generala Antonesca, ki je dobil diktatorska pooblastila; kralj Karol pa se je moral na pritisk Železne garde v petek odpovedati prestolu na korist svojega 19. letnega sina-prestolonaslednika Mihaela. General Antonescu je uvedel režim, kakor je v Italiji in Nemćiji. Tudi mater mladega kralja Mihaela, kraljico Heleno so poklicali iz tujine, kjer je že bila od 1. 1930. odkar se je od nje loćil bivši kralj Karol. Sedaj je on odpotoval v Švico.

Sporazum med Romunijo in Bolgari je bil podpisan v Crajovi o vrnitvi južne Dobrudže Bolgarom. Bolgarija bo plaćala Romuniji 1 milijardo lejev za odškodnino. S tem se vrne okoli 250.000 Bolgarov v meje svoje domovine. Bolgari zasedejo Dobrudžo 20. septembra

Besarabski Nemci potujejo skozi Jugoslavijo v Nemćijo. Vsak dan vozi po 6 vlakov, ki po kratkih odmorih v Zagrebu nadaljujejo pot v Nemćijo.

Pismo je bilo od doma s kratko vsebino:

„Prosi za dovoljenje, da smeš za nekaj dni domov. Stari Tinek se je smrtno ponesrećil. Vsi želimo, da ga spremljaš na njegovi zadnji poti, saj Te je imel vedno tako rad! Već izveš, ko prideš. — Lepo te pozdravlja Katica.“

Milica je prebledela kot zid. Naslonila se je ob sestru Imeldo, ki je stala tik nje in bridko zajokala.

„Kaj Vam poroćajo Milica, da Vas je tako pretreslo?“

„Prećitajte, ćastita.“

„Kdo je bil ta Tinek, - mogoće Vaš sorodnik?“

„Ah ne ćastita sestra. Stari Tinek je bil pri nas že od svojih otroških let. Bil je sirota. V petem letu mu je umrla mati, oćeta niti poznal ni, ker se je oće ponesrećil v rudniku, ko mu je bilo pet mesecev. Moj stari oće je vzel Tineka k sebi. Po domaći šoli se je šel k nam za mlinarja. Ostal je pri nas tudi kot pomoćnik. Po smrti starega oćeta je prevzel vse posestvo moj oće, ki je že tudi med pokojnimi. Tinek je vodil vsa dela v mlinu in večkrat šel tudi na njive. Nas otroke je prisrćno ljubil, posebno mene je imel iz srca rad. Jokal je, ko sem se poslavljala od njega. Morda je slutil, da se ne bova videla več? Dolgih petinpedeset let je bil pri nas, in vsi smo ga ljubili, kot oćeta.“

Konec prihodnjě.

Glasi iz Slovenske Krajine

Zahvala. V imeni vse naše družine se najlepše zahvalim vsem, ki so hodili molit za našega pokojnoga očca, ki so prinesli vence, ki so jih sprevedili na zadnji poti, posebno prečastitim sobratom duhovnikom. — Halas Daniel, župnik v Polani.

Dekanijska konferenca. V sredo, dne 4. sept. se je zbrala v Soboti vsa svetna duhovščina obeh dekanij, lendavske in soboške, 35 po številu, razen dveh: en je namreč bolan, drugi je bil zadržan. Vršila se je dekanijaska konferenca, kjer so se obravnavala važna vprašanja verskega življenja in kako praktično preusmeriti dušnopastirstvo med našim ljudstvom. Konferenci je predsedoval tišinski dekan g. Krantz, ki je v lepih uvodnih besedah povdaril pomen časopisja za javno mišljenje. Te konference se je udeležil tudi duh. svetnik g. Drago Oberžan iz Maribora, ki je dal nekaj praktičnih navodil za uspešno dušnopastirsko delovanje v okviru KA. Jedro konference je pa tvorilo vprašanje domačega tiska. Vsi so uvideli važnost in pomembnost domačega tiska za pravo krščansko smer ljudskega mišljenja. Zato so bile v tem oziru podane važne izjave in sklepi.

Kulturno delo. Beltinska veleposestnica, mil. grofica Zichy Marija, se je odločila za veliko kulturno delo. V slovenščino bo prevedel krasno madžarsko igro Madách Imre-ja: „Az ember tragédiája“ - „Tragedija človeka“ - profesor Novak Vilko s pomočjo dr. T. Debeljaka. Knjiga bo izšla v Ljubljani meseca oktobra in bo stal tisk okoli 25 tisoč dinarjev. Mil. grofica, ki je naša državljanka, je šla z veterinarom, g. Baša Ignacem k našim bogatim ljudem v Soboti in Lendavi in potrebno vsoto nabrala v celoti. „Tragedija človeka“ je veličastna pesnitev, ki nam v 15 spevih slika usodo človeškega zemskega bivanja skozi vsa zgodovinska razdobja. V glavnem opisuje padec angelov in človeka — Adama in Eve. S tem se začne tragedija človeka, borba med dobrim in zlim, temo in lučjo. Zastopnik večnih upornikov pa je Lucifer. Knjiga bo obsegala okoli 260 strani. S tem je obogatila slovensko literaturo s to svetovnoznano igro, ki je že prevedena v vse evropske jezike. Vsa hvala za požitvalnost.

Sprejem v službo. Na davčni upravi v Lendavi je bil sprejet za dnevničarja zaveden Slovenec iz Ižakovec Prša Ludvik. Odpuščen je bil na davčni upravi iz službe Dolgoš Ladislav. dnevničar v Lendavi.

Pozdrave pošiljajo naši fantje — kadrovi iz Slavonskega Broda vsem domačim župnikom, staršem, bratom, sestram, rodbini in sploh znanecem doma in v tujini: Slaviček Karol, Matjašec Štefan in Horvat Štefan.

Zmešani svet

Zadnjič so mi Barančovi dedek pravili: „Znaš ti, ka je svet strašno, borme, strašno zmešani!“ Celo noč me je to v rebra dregalo, da je svet zmešani, tak ka sam niti spati ne mogeo. Što je k besnjaki svet mešao?

Na drugi den sam skleno, da bom šo po sveti gledat, ali je resan zmešani i što je tisti huncvut, ki meša svet. Malo sam se žmetno podao zdomi, ar mi pravijo neštetni ljudje, ki nemajo jezikov pa pameti na pravom mestu, da sam že stari pa pišlivi. Sosedov Joži so mi ednok celo pravili, naj idem v Soboto k kakšemi mesari, ka me v kakši konjski kolbas nadene, moje staro meso je že itak prej ne za drugo. Strašna žela me je mela, da poglednem, či je svet resan zmešani. Naj zloidi pikne edne poplate, či je pri tom raztrgam!

Že moja mati, ki so bili bogši od mene, so mi pravili, da ljudi najbolje spoznamo na proščeni, na senji pa na gostivanji. Hodimo raj v sosidno ves, kde je bilo ravno proščeni!

Pridem do cerkvice v tistoj vesi. Ravno je šla procesija iz nje. Najnaprej deca s križom, nato postavni moški, nato ženske v lepom redi i so spevali naše stare pesmi. Strašno sam vesel postao. Vido sam, da je to lepi

Smrt oskrbnika. Z velikov vdeležbov smo zakopali vpokojenoga oskrbnika rakičanskoga veleposestiva g. Schweinhammer Ivana v Rakičani. Včakao se je 99 let starosti, menjkalo njemi je samo edno leto do stotoga. Živeo je 49 let med nami. Pokojni je bio pravičen, razuman, delaven oskrbnik, ki je gospodarstvo vodo nad vse vzorno. Bio je siromak, ves svoj prihranjeni penez je posodo državi kak vojno posojilo. Za svojo verno službo je dobo brezplačno hišo od grofa San Juliana. Pogreba se je udeležil tudi grof in soboški župan. Objokavajo ga sin i tri hčeri. Bog bodi milostiv njegovoj duši. Naj počiva v miri!

Brezplačno vežbanje na pogodbenih poštah. Dekleia z malo maturo ali pa fantje z malo maturo, ki ne morejo naprej študirati ali pa dobiti primerne zaposlitve, lahko zaprosijo za brezplačno vežbanje pri sledećih pogodbenih poštah v Slov. Krajini: Bodonci, Črensovci, Mačkoveci, Martjanci, Petrovci, Prosenjakovci, Šalovci in Turnišče. Brezplačno vežbanje traja dve leti in po teh letih ima vsak vežbanec pravico zaprositi za samostojno pogodbeno pošto. Ker imamo v Slov. Krajini malo naših domaćih pogodbenih poštarjev, se priporoča našim malim maturantom, da gredo na vežbanje k pošti.

Ogenj v Turnišču. Pri Makovčevih so zadnjo soboto naklali na gumnu alfa brzoparilnik. Blizu gorećega kotla so bile konoplje. Od ognja so se konoplje vžgale in zanetile tudi seno nad gumnom. K sreći so sosedje in otroki, ki so šli v šolo, takoj zapazili. Posrećilo se je ogenj ustaviti. Zgorela je le uta pred gumnom. Škode je okoli 4000 Din.

Sezonski delavci iz Kamendina sporoćajo, da so jim Novine prijubljen list in ga radi čitajo. Veselijo se že, ko bodo zopet prišli domov v Slov. Krajino, kjer „sije najtopleše sonce“. Pet mesecev dela jim je minilo v delu in zadovoljnosti, kar gre zasluga dobremu vodstvu. Pozdravljajo svoje-ga dušnega pastirja Jerič Mihaela, starše, brate, sestre in otroke, tudi šefa Borze dela v Soboti in ZZD, da so jim izboljšali položaj. — Delovodja Fartek Franc in hčerka Gizela iz Kuzme, Ballek Aleksander Neradovci, uradnik ekonomije, Rac Rudolf iz Kuzme in drugi.

Cvetlični med, to je med iz rož, če ga ma šteri naš rojar, naj javi to Agrarnoj zadrugi v Črensovce; zednim naj javi kolićino i ceno meda. Pri zadrugi se je javo küpec.

Nenadne smrti je umrl v Lendavi na pošti Jurgec Franc, telegrafski mojster. Pokojni je bil doma od sv. Barbare v Halozah. Naj mu bo Bog milostni sodnik!

red i sam se že na tihom veselio, da Barančovomi dedeki pokažem, da je svet v redi i ne zmešani.

Komaj sam napravo par stopajov, mi vdari na vüho krićanje nešternih dećkov, ki so najbrž šteli prekrićati vse nemške pa angleške eorplane. Pes se seka, tej pa májo moćna grla! Spevali so nekšo prav nesramno pesem v srbskom jeziki. Ne sam mogeo razložiti, zakaj ma vsešrom poleg hiše bože tüdi zloidi svoj šator? Pa se mi je itaki v glavi posvetilo. Tisti so to krivi, ki kalendare pišejo. Zakaj pa svetke pa nedele vsikdar inaći našstampajo kak ove dneve? Neštetni ljudje pa mislijo, da je to zato inaći našstampano, ka te morejo vso svojo pamet zgübiti pa vso norost razpasti. Jaz pa sam vsikdar mislo, da so tisti, ki kalendare pišejo, kaj bogši ljudje. Teremgete, da je svet zmešani! Skoro bi vüpanje zgübo, da bom Barančovomi dedeki mogeo dokazati, da je svet ne zmešani.

Vtopljeni v te misli sam vido, ka vsi ljudje nekam bežijo. „Ka pa je, ali je kde, Bog oslobodi, ogenj?“

„Ne ne, Anglež pa Nemeć se bijeta!“

Groza me je spretelata: „No, zdaj pa je vse fertik, či se že pri nas Nemci pa Angleži bijejo!“ V tom strahi sam priběžao do gostilne „Pri centralnoj Evropi“. Vido sam, da je vse

Sv. Sebeščan. V varaždinske toplice so si hodili vraćit protin naš nad vse ljubeni g. plebanoš. Srećno so se vrnoli domo. Za časa njihovoga kratkoga zdravljenja so jih na njihovo prošnjo nadomeščali bivši naš plebanoš, g. Klekl.

Lepo proščeni se so obhajali na dan Marijinega rojstva na Tišini. Slavnostno pridigo je imel župnik Kolenc od Grada. Veselemu razpoloženju med ljudmi in gosti je pripomogel tüdi lep jesenski dan.

Za novomešnika preć. g. Cigan Ivana je darüvao N. N. 20 din, Rous Andrej, Beltinci 2 din; iz Strehovec: Varga Magda 20 din, Gerenćer Julia 20 din, Farkaš Ana 4 din, Gabor Bara 5 din, N. Srednja Bistrica 5 din. Bog povrni!

Za domovino že, za tüjino ne! Sin piše materi v Filovce iz Francije. Opiše bojne grozote i genljivo povdarja: rad bi srećno prišeo domo, da vmerjem za svojo domovino. Za svojo domovino rad prebijem svojo krv, za tüjino pa ne! — Kak lepa domovinska lübezen.

V manjšo

opekarno (ciglarno)

iščem mojstra,

ki zna žgati. — Pogoju pri lastniku EPPINGER SAMUELJU v LENDAVI

Po svetu

Koliko jezиков je na svetu. Po ugotovitvah jezikoslovcev je na svetu 2796 živih, to se pravi tistih jezиков, ki jih še ljudje govore in 6760 drugih jezиков, med katere prištevajo skoraj polovico „mrtvih“, to se pravi jezиков, ki jih već ne govoriyo. Jeziki, ki so med belo raso najbolj razširjeni, so angleški, za tem ruski, nemški, španski, francoski, portugalski, italijanski. Med rumeno raso ima vodilno mesto kitajski jezik, njemu sledi japonski, arabski in konćno perzijski jezik.

V sanjah rešena. V Binghamu se je neka žena nenadoma o polnoći zbudila, ker je imela strahotne sanje. Prestrašila se je, skoćila hitro iz postelje in bežala k vratam. Nekaj sekund za tem pa je preklala hišo težka skala, ki je visela nad njo in padla toćno na postelj, ki jo je zdrobila na drobne kosce.

Besede katoliškega državnika. Slovaški državni predsednik msg. Tiso je imel ob priliki velikega zborovanja kat. študentov govor o veliki moralni in državljanski vrednosti vere. Spomnil jih je besed velikega voditelja Slovakov, msg. Hlinka: „Za Boga in narod“. Ta program slovaške republike, namreć: „Zvest samemu sebi in vedno

drlo v njo, zato sam tüdi jaz liki kakša sramežljiva dekla polükno notri. Groza, eden debeli, ljudje so v svojoj hüdobiji pravili, da je Anglež, pa eden sühi, tomi pa so zmislili, da je Nemeć, sta se tak bila, da so vse cote od njiva letele.

„Ti, ti . . . ti ne veš komandirati!“ je iz sebe sikao debeli i pri tom par litrov vina s slatinov pomeo v sühoga.

Sühi pa je ne ostao dužen: „No, to bi ešće lepo bilo, ka bi se takši v mene smetali!“ Pri tom si je slekeo kaput, ga lüćo v kot. Isto je napravo tüdi debeli. Vküper sta vdarila. Zemlja se je trosila, tak sta se pokala. Pa ćlovik se pri takšem deli pošteno segreje, zato mora meti zadosta zraka. Sühomi je naskori rokav viso po roki, debeli pa je tüdi svoje salo pokazao. Debele lüdi se žmetno lovi, zato ga je sühi zgrabo za nos, pa tak dol ž njim na zemlo. Tak je zdüvnjalo, ka so prej Nemci v Radgoni meli alarum.

Kakše velke glave v Evropi se nekaj časa bijejo na frontaj, nato pa govoriyo pa se rustijo. Mislite, ka debela pa süha glava od toga odstopita? Kda je sühi debelomi na prsaj klećao pa njemi s pesnicami mehćao glavo, se je nazadnje debeli li zvalćkao gor i začeo govoriti:

„Ćakaj malo! Vej ne boš dugo

Spomenik vojnim žrtvama v Črensovcih.

naprej“ nalaga dolžnost, da se ohranijo izročila naroda. Ravno v duhovnem obmoćju mora vladati takozvana avtarkija, to se pravi: katolićani morajo odvrgniti vsak vpliv in odgnati vsako tujo idejo iz svoje srede. „Katholicizem“, tako je konćal govor msg. Tiso, „ni samo vera in kult in zato se ne sme omejit le na zakristijo. Catholicizem je mnogo bolj javna moralna, torej već kot zadeva individualnega življenjskega vodstva, ona mora pronikniti tüdi v javno življenje. Zato je potrebno, da uvedemo kat. plodnosna načela, v dejansko javno življenje.“

Romanje prekmurskih delavcev k Jeruzalemu

Romanje prekmurskih delavcev na Malo mešo k Jeruzalemu je nad vse pričakovanje dobro uspelo. Že pred napovedano uro so se na soboški postaji zbirale delavke Šiftarjeve in Cvetičeve tovarne, kakor tüdi gradbeni delavci ter razni delavski prijatelji. Po prihodu v Jeruzalem je bila najprej v cerkvi sv. maša, katero je daroval soboški kaplan Rous. Po maši se je pred cerkvico vršilo lepo uspešno zborovanje, katero je vodil tov. Joško Casar, uradnik Borze dela iz Sobotne, Uvodoma je pozdravil veliko množico zborovalcev in jim v kratkih potezah prikazal krivićni sistem kapitalistićnega družabnega reda, ki se najbolj nazorno vidi ravno na tem kraju, kateremu sta priroda in slovenski vinićar dala sloves, ki sega daleć preko meja naše države in vendar živi tukaj najsiromošnejši delavski stan, sadove te zemlje pa uživa tüjec, ki ne ve niti našega jezika.

Za njim je govoril tov. Kralj, predsednik Gradbene zveze ZZD iz Ljubljane, kateri je nazorno orisal teški položaj našega delavstva in nas pozval, da se naj za zboljšanje delavskega položaja še bolj tesno oklenemo naše organizacije ZZD, katere program sloni na stanovski ureditvi države, na podlagi pa-peških okroćnic.

poštni minister pri nas! Znam za tvoja dela! Te že stepem . . .!“

„Ti pa nam ne boš dugo ravnal! Tüdi jaz tebi zakürim! Znaš, kda si jezerošesto dinarov sćesao, pa ešće vsefele drugo znam od tebe!“

Lüdje so z glavami kimali: „Kda se glavaćje bijejo, te mi navadni ljudje moramo tiho pa pri méri biti!“

Šo sam na drugi den pá nazaj v tisto ves. Mislo sam, ka je med debelim pa sühim ešće itak ogenj v strehi. Premišlavao sam, ka če bi jaz stopo k njima, pa bi jiva opominao na krščansko dužnost lübeznosti do bližnjega. Ka pa či si le odpüstita! Že sam zidao v zrak svoje načrte, kak jiva zmirim. I či jaz veške glavaće zmirim, zakaj bi se ne nikak najšeo, ki bi pomiro tiste velke gospode, ki zdaj v Evropi oblaćijo pa vedrijo. Kak lepo bi bilo, či bi bio nazaj lübi mir.

Med tem sam prišeo pa do gostilne „Pri centralnoj Evropi“. Pali sam polükno notri i ka vidim na svoje velko začüdenje, da sta debeli pa sühi glavać sedela pri ednim litri vina, v pravoj bratskoj lübezni. Niti sleda je ne bilo tistomi, da bi eden ovoga salo nosila na sunce, nego sta je zakrila. Zdaj sam sprevido, da je tüdi greh moćno vezalje, ešće vćasi moćnejše od lübezni. Vrana vrani ne sklüka oći. Sprevido sam, da je svet zmešani.

Naše zdravje in bolezn

Rachitis — angleška bolezen:

Rachitis je pravzaprav najpogostejša otroška bolezen, ki pa jo premmnogi starši, zlasti če bolezen ni preveč izrazita, niti ne smatrajo za bolezen, ker so rahitični otroci prav pogosto bolj debeli kakor zdravi.

Vzroki te bolezn so v prvi vrsti pomanjkanje apna v kosteh, kar je zopet vzrok pomanjkanja vitamina D v hrani, torej napačne prehrane, pa tudi neprimerna stanovanja, pomanjkanje svežega zraka itd. Najčeste bodo oboleli otroci, ki pogrešajo materinega mleka in so hranjeni umetno, obole pa tudi oni, ki jih matere dojijo, vendar ne v tako težkih oblikah kot umetnohranjeni. Razen drugih vzrokov pride v poštev tudi dednost.

Kako nastopa ta bolezen?

Če nastane angleška bolezen že pri dojenčku od tretjega do devetega meseca starosti, bomo spoznali, da je otrok rahitičen, če se izredno močno potli v glavo in to v zadnjem delu glave in da postanejo kosti v tem delu glave mehke. Dalje bomo opazili nabreklino na rebrih in to na mestih, kjer se stika kost s hrustancem (rahitični rožni venec), pa tudi zadebljane na koncih dolgih kosti rok in nog.

Če se začne rachitis proti koncu prvega leta starosti, nas na to bolezen opozori zlasti nered v dobivanju zob, zobje so nečiste barve, kot žagice so njih robovi in prav radi gnijejo. Mečave na lobanji (glavi), ki pri zdravem otroku že zarastejo, obstojajo pri rahitičnem še naprej in često se še povečajo.

Če pa nastopi ta bolezen v dobi od drugega do tretjega leta, pa nas opozori na to bolezen dejstvo, da otrok še ne more prav hoditi, včasih niti ne more stati in če je bolezen prav težka, ne more otrok niti sedeti. Vidimo, da otrok ne raste normalno, da dobi krive — sabljaste noge, glava je velika, štiriogata, prav često se razvije grba na hrbtenici. Razen tega pada v oči, da je dete bledikasto, koža ima barvo kot salo, jako se znóji in to zlasti v zadnjem delu glave. Često je otrok muhast — nerazpoložen itd., ko vstane (če more) opazite, da ima jako velik izbočen trebuh kot žaba (žabji trebuh).

V tem so naštetih glavni znaki rahitisa, kot vzrok sem že omenil

zlasti krivo prehrano, pomanjkanje vitamina D (antirahitični vitamin) in svežega zraka. Najboljše zdravilo proti tej bolezn je materino mleko, vendar se tudi pri dojenju ne sme pretiravati. Mati, ki doji otroka tudi še drugo leto, ravnotako greši kakor ona, ki otroka sploh ne doji. Otrokovo telo rabi razen hrane, ki jo dobi iz materinega mleka tudi še drugih snovi, da se lahko pravilno razvija, da tvori kosti itd. Zato je potrebno, da dobiva otrok že v prvem letu starosti, od šestega meseca dalje tudi drugo hrano poleg materinega mleka in to zlasti zelenjavo (stlačeno skozi sito in zabeljeno z maslom), zelenjavne juhe,

Kaj sem pridobila na gospodinjskem tečaju?

Ni nujno, da se razume v živinoreji le gospodar, ampak tudi gospodinja, saj marsikdaj pade vse gospodarstvo na njene rame. Važno je, da gospodinja pozna koristi vsake živali, zlasti mora poznati znake dobre molznice, vzrejo telet, krmo in krmiljenje, oskrbovanje bolne živine, da ve kakšni so pravilni hlevi. Veliko ji donša perutninarstvo in svinjereja. Ne ve pa gospodinja, da je štajerska kokoš za naše razmere najboljša. Med valenjem je treba kokijo oskrbovati in pozneje še prav skrbno piščance. In tudi kokoši rabijo vedno sveže hrane in čiste vode. Mi jim tega prej nismo nudili, misleč, da si vode že lahko same dobe v zadostni meri. O modernem kurniku, ki naj bi bil pred vsem svetel, zračen in čist, prej nisem nikoli sanjala, toda, ko sem doma pripovedovala, so se zanj navdušili tudi domači, le malo denarja si bo treba s pridnostjo prihraniti.

Danes me ni več strah stopiti v boljše družbo, saj smo se vadile o lepem vedenju in tudi pri boljši mizi ne pridem v zadrego. Prav spretno in pravilno znam rabiti vilice in nož.

Nič več ne štedim besedice „prosim“ ali „hvala lepa“ — tudi doma ne. Nič več me ni strah pred boljšim obiskom, ker bom vsakega znala sprejeti in mu postreči, seveda skromno, kakor to dopuščajo skromne prekmurske razmere. Vem, da moram tujcem nuditi snažno sobo, zlasti posteljo s čistim perilom, čisto brisačo in dovolj vode za umivanje. Zelo sem vesela, da me že razumejo tudi domači. Niso več hudí, če n. pr. pregrnem za kosilo mizo, če položim pred vsakega potreben krožnik in pribor in ga okrasim še s šopkom cvetja ob svečanějšíh prilikah. Sprva so debelo gledali to spremembo, češ, čemu zopet tega treba. A sedaj se popolnoma strinjajo z menoj, ko sem jim razložila, da lepo pogrnjena miza ni znak razkošja ampak kulture.

Težka in odgovorna naloga čaka vsako dekle — bodočo gospodinja. Dasi je njen poklic navidez ozko zaokrožen, ima vendar skoro najrazsežnejše področje. Kajti Bog ji je namenil važne in težke naloge. Kmetiška žena mora biti ne le zgolj gospodinja, marveč tudi žena svojememu možu ter vzgojiteljica otrok, zato se mora na svoj poklic dobro pripraviti, da more nuditi vsakomur. Zlasti ji je treba strokovnega znanja in ljubezni do poklica.

juhe iz telečjih kosti zakuhanu z grisolom itd., tako, da preide koncem prvega leta starosti že popolnoma na drugo prehrano, dojenje naj mati postopoma prekine.

Razen prehrane rabi otrok seveda dovolj svežega zraka, kar vendar ni preveč težko. Če pa opazimo, da dete kljub našem prizadevanju dobi rachitis, nesimo ga k zdravniku, ki bo predpisal ribje olje, ki vsebuje zlasti mnogo vitamina D, razen ribjega olja pa še tudi druga sredstva, ki preprečijo razvoj te bolezn, kateri se morajo le premmnogi zahvaliti, da so pohabljeni — grbasti in često tudi duševno zaostali.

MLADIKA.

Rasel na tebi sem, oče, kot veja,
srkal si zame moči iz zemlje,
ti si omagal, jaz sem ostal še,
le sonce poljublja še moje srce.

Rasel na tebi sem, oče, kot veja,
srkal si zame moči iz zemlje,
ko pa ta veja se bo odkrhnila,
bo-li poglaj življenje iz nje?

Krampač Ivan.

CENE

živine in kmet. pridelkov v sobočkem okraju.

Biki I. vrste 6,50, II. vrste 5, III. vrste 4,50 din; krave I. vrste 5, II. vrste 4—4,50, III. vrste 3—3,50 din; teleta I. vrste 4,50—5, II. vrste 4—4,50 din; pol debele svinje 8,50—9,50 din za kg. žive teže. — Goveje meso I. vrste 15, svinjsko meso 17, slanina 18, mast 21—22, čisti med 17, goveje surove kože 12, telečje kože 16, svinjske 8 din za kg. — Pšenica 300, ječmen 200, žito 230—240, koruza 200, grah 500, krompir do 180, seno 80, slama 40, jabolka II. vrste 200, pšenična moka krušna 400 din, koruzna moka 350, ajdova moka 425 din za 100 kg. — Trda drya 80—130 din za kub. meter, belice 0,75 za komad, mleko 2 din za liter.

PENEZ

London 1 funt 172—215 Din Newyork 100 dol. 4424—5520 Nemška marka 14-70-14-90

Urednikov kotichek

Vsem dopisnikom! Pišite le s črnim črtljivo, samo na eno stran, ob strani pustite majhen rob za korekturo sicer povzročate črkostavcu veliko jeze.

Šolske knjige

in potrebščine za vse šole
Vam nudi v veliki izbiri in
po najnižjih cenah

MOHORJEVA
TISKARNA IN KNJGARNA
Podružnica M. Sobota, Glavni trg 5.

(V hiši g. Štivanca)

Vsakovrstno predivo

kupim i pletem vože, vajati i vse vožarske potrebščine v dobri izdelavi po zmerni cenaj. — BAKAN MARTIN, vožar Gančani 203, p. Beltinci.

MATIJA MALEŠIČ:

KRUH

POVEST SLOVENSKE KRAJINE

Prekmurje, dežela kneza Koclja, je zemlja vitkih jagnjedov, zlatih žitnih polj, temnih borovih gozdov, sončnih vinskih gor, sočnih sadovnjakov in travnikov. Začenja se tam, kjer utonejo v srednejedonovski nižini vzhodni obronki Slovenskih gor; Mura teče pod njimi in iz obmurskih nižin vstajajo položni, rahlo vzvalovani grebeni goričkega Prekmurja in za Lendavo goriški otok Lendavskih gor. Iz širnih nižin rastejo ob belih cestah vrste jagnjedov, iz zelenja nižinskih vasi se svetlikavo sivi stolpi cerkva, gorice spremljajo tihí doli, te pa z borovci obrasli grebeni. Muro oživljajo mlini na ladjah, čiste vasi pa po širokem svetu v borbi za kruh razgledano in podjetno prebivalstvo. Najgostejše naseljena jugoslovanska agrarna pokrajina, je izoblikovala Prekmurca v življenjsko najbolj samostojnega in podjetnega Slovenca.

(Iz Propagandnega prospekta za Soboto in Prekmurje.)

Zgornja oznaka Slovenske Krajine naj služi za uvod v podlistek „Kruh“, ki bo stalno izhajal v našem listu.

Z današnjo številko torej bomo začeli objavljati lepo povest iz našega domačega goričkega življenja. Pisal jo je letos umrl Matija Malešič, znani slov. pisatelj, ki je služboval dalj časa v Soboti. Napisana je bila že sicer pred več kot desetimi leti, a je tako živo posegla v takratne življenjske razmere in borbe za kruh našega Goričanca, da jo bo vsak z zanimanjem bral. Lansko leto je izhajala v „Novinah“ povest „Na križopotlji, življenja“, ki je rahlo označila življenje na Dolinskem, pričujoča povest „Kruh“ pa prikazuje življenje na Goričkem in marofih v vogrskih nižinah. Je to povest trde borbe za vsakdanji kruh, ki si ga kot sezonski delavci služijo naši ljudje, a se na račun njihovih žuljev bogatijo palirji. Je to povest iskrene ljubezni mladih src in borbe deklet na marofih za pošteno in čisto življenje. Je mnogo lepih prizorov, ki sežejo človeku do srca. Vse to se bo razgnilo pred očmi ob stalnem čitanju te povesti. (Op. ured.)

I.

Palir Rituper je prijazen.

1.

Štefan Veren se sonči na klopici pred svojo bajto. Lepo nedeljsko popoldne je, polno toplega pomladanskega sonca. Pogled plava po nepregledni ravnini, ki leži pred njim ko na dlani. Bogati grofovski dvori se šopirijo med umetnimi nasadi; bele

pristave so posejane po planjavi; ravne ceste spejo križem-kražem proti Muri, proti Radgoni, proti Soboti, na Dólsko, na Ravensko, na Goričko; ponosne akacije spremljajo v ravnih vrstah ceste, vitki jagnedi sanjajo ob njih; bele vasice — ko da se je zagnala jata belih golobov med goste sadovnjake; radgonski grad, Kapela, ljutomerske gorice žarijo v soncu, se bahajo v bogastvu. Tu doli po Ravenskem, tu doli po Dolinskem, tu je dosti kruha, tam po Slovenskih gorah, tam po ljutomerskih gorah, tam za Muro, tam za sivim pasom je bogastvo, je izobilje.

Goričko, Goričko! Peščene njivice po Goričkem dihájo v napetem pričakovanju ko njihove gosposke tovarišice po ravnini. In vendar — ko berača pred grofom jih je sram. Razmetane med borovje, pripete na obronke gričev, stisnjene med borne kočice čakajo v brezupni nemoči na dan, ko jih bo gladila skrbna roka, ko jim bo govoril gospodar mehke besede in sadil svoj up po njih. S strahom čakajo na dan, ko jih bo klel, ker niso izpolnile upov, ker jih niso mogle.

Skrb ovija Verenovo glavo. Dva otroka se sučeta tam ob meji okoli kravice, ji tiščita gobec k zemlji in jo silita, da bi zagriznila v velo, od snega poležano travico ter dala zvečer mleka. Štirje kričijo v bajti in prosijo mater kruha, belega kruha danes, ko je lepa, sveta nedelja; najmlajši steguje iz zibelke roke po materi in vrečci, da gre skozi ušesa. Najbrž je lačen. Sedem jih je, sedem, ki prosijo mater kruha. Sedem! Ko se Veren vrne v jeseni z dela, jih bo osem.

Za oral zemlje, peščene zemljice, je Verenove. Tesen ográček in hišica s hlevom brani, da niti celega pluga ne more obsejati. Pa devet ust in ustec pri hišici, devet želodcev, ki bi jim niti neosoljena praprot ne škodila!

„Lepo ti je Bog dal, Veren!“
Veren se zdrzne in dvigne glavo.
Palir Aleksander Ritoper krene s ceste proti klopici.

„Baš lepo, da mi ni mogel lepše!“
„Sončiš se in nimaš skrbi.“ Ritoper prisede.

Ste nam našli novega čitatelja?

MALO ZA SMEH

Učitelj razlaga pregovore in pravi:

„Imamo tudi pregovore, ki imajo isti pomen, če jih obrnemo. Na primer: Pes, ki laja, ne grize in pes, ki grize, ne laja. No, ti mali, povej mi sličen primer.“

Mali se oglasi: „Bolha, ki grize, ne laja.“

„Baš nobenih skrbi!“ Veren si potegne z roko preko čela in se zagleda po Ravenskem.

Ritoperju je nerodno in ne ve prav, kako bi začel. „Lepo je na tvoji klopici“.

Veren molči.

„Tako prijetno sije semkaj sonce.“

Veren molči.

„In ta razgled!“

Veren molči.

„Takega mesta ni na vsem mojem posestvu ko je ta tvoj prostorček.“

Veren molči, gleda po Ravenskem, Ritoperja ne pogleda.

Ritoper sname klobuk z glave, si pogladi ozko plešo in vzdihne. „Ko bi mogel človek vsaj vsako nedeljo popoldne posedeti na tej klopici, gledati ta lepi svet in uživati v miru in brez skrbi sončno gorkoto.“

Veren ničesar ne reče in gleda po Dolinskem.

„Pa imaš toliko skrbi... toliko skrbi, da včasih misliš, da ti počí glava. Novo hišo sezidam; s trgovino je križ na vasi; ljudje nimajo denarja za gostilno, naše njive ne rode ko po Dolinskem in Ravenskem; poljsko delo je v rokah. Pogodbo sem sklenil na Ogrskem. Na pot bo treba. Skrbi, skrbi, skrbi!“ Ritoper si znova pogladi plešo in pogleda Verena.

Veren čuti pogled, pa se noče izdati in molči. Gleda po Dolinskem.

„Saj pojdeš tudi letos na delo?“ Ritoper prime Verena za ramo, ga strese in mu pogleda od blizu v oči.

„Pojdem že...“ Veren strese Ritoperjevo roko s svoje rame. „Saj moram!“

„Tudi jaz pojdem!“ Kakor da je vzrastel iz zemlje stoji pred Ritoperjem Verenov Štefanček. „Dovolj sem že močan! Sosedov Ludvik je slabši in manjši, pa pojde. Tudi jaz pojdem!“

Ritoper premeri z očmi trinajstletnega dečka, ki stoji na prstih, da bi bil večji in bi našel milost v palirjevih očeh. „Ti?“ se začudi palir.

(V drugo naprej.)